

Ref. ANDOPE

Den 21. juni 2024

J.nr. 24-600-0000-25

Høring over udkast til gødningsanvendelsesbekendtgørelsen forud for planperioden 2024/2025

Landbrugsstyrelsen sender hermed udkast til bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning (gødningsanvendelsesbekendtgørelsen) samt udkast til den tilhørende bekendtgørelse om afgrænsning af oplande til søer med krav om skærpede fosforlofter i offentlig høring.

Høringssvar bedes senest den 12. juli 2024 sendt til Miljo-Erhvervsregulering@lbst.dk med cc til andope@lbst.dk med angivelse af j.nr. 24-6000-000025.

Eventuelle spørgsmål til høringen kan rettes til Anette Dodensig Pedersen på tlf. 20 14 47 32 eller på mailadressen andope@lbst.dk.

De væsentligste foreslåede ændringer er beskrevet nærmere nedenfor.

Det bemærkes, at høringssvar fra andre end statslige myndigheder offentliggøres på høringsportalen, og at afgivelse af høringssvar samtidig opfattes som et samtykke til offentliggørelse, herunder af navn og mailadresse.

Indhold

1.	Baggrund for gødningsanvendelsesbekendtgørelsen	3
2.	Ændringer af bekendtgørelsen	3
2.1	Ophør af kvægundtagelsen	3
2.2	Definitionen af biokul	3
2.3	Udbringning af væskefraktion som ammoniakreducerende teknik .	3
2.4	Kvalificering af kravet om tilsætning af ureasehæmmer	4
2.5	Øget læsbarhed af regel om fastsættelse af fosforloft	4
2.6	Justering af dato for udtagning af jordbundsprøver	4
2.7	Afgrødekoder	4
2.8	Opdatering af oplande til søer med krav om skærpede fosforlofter .	4
3	Øvrige forhold	5
3.1	Agil erhvervsrettet regulering	5
3.2	Digitaliseringsklar lovgivning	5
3.3	Innovations- og iværksættertjek	5
3.4	Forholdet til EU-reglerne	6
3.5	Erhvervsøkonomisk konsekvensvurdering	6
3.6	Konsekvensvurdering for miljø, natur og klima	6
3.7	Ikrafttrædelsesdato	8

1. Baggrund for gødningsanvendelsesbekendtgørelsen

Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning (gødningsanvendelsesbekendtgørelsen) har hjemmel i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019, som ændret ved lov nr. 415 af 5. april 2022 og lov nr. 407 af 25. april 2023.

Bekendtgørelsen indeholder krav til, hvordan jordbrugsvirksomhederne skal udbringe gødning og fastsætter regler for, hvor store mængder af kvælstof og fosfor, som den enkelte jordbrugsvirksomhed må udbringe.

Bekendtgørelsen opdateres årligt inden planperiodens start.

2. Ændringer af bekendtgørelsen

2.1 Ophør af kvægundtagelsen

Væsentligste ændring til bekendtgørelsen er, at det fra planperioden 2024/2025 ikke længere vil være muligt for kvægbrug at få tilladelse til at tildele op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning, herunder husdyrgødning, pr. hektar harmoniareal pr. planperiode, men fremover skal følge den almindelige regel om, at der maksimalt må tildeles 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal pr. planperiode, herunder husdyrgødning, pr. hektar harmoniareal. Ændringen betyder også, at kvægbrugene skal overholde de almindelige fosforlofter.

Reglen med tilhørende bilag ophæves, da EU-Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2020/1074 af 17. juli 2020 om indrømmelse af en undtagelse på anmodning fra Danmark i henhold til nitratdirektivet ophører den 31. juli 2024, jf. artikel 13 og ikke er ansøgt forlænget. For yderligere oplysninger henvises til Miljøministeriets pressemeddelelse af 10. april 2024: "[Kvægundtagelsen" ophører 31. juli 2024 - Miljøministeriet \(mim.dk\)](#)."

Det fremgår af ikrafttrædelsesbestemmelsen, at kvægbrug, som har fået tilladelse til at udbringe op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning, herunder husdyrgødning, pr. hektar harmoniareal i planperioden 2023/2024 fortsat skal opfylde tilladelsens betingelser. For yderligere information se: [Faktaark \(lbst.dk\)](#).

Som følge af ophør af kvægundtagelsen konsekvensrettes § 14 om organisk kvælstofarealkrav, § 15 om fosforarealkrav og reglerne om fosforlofter i §§ 16- 19.

2.2 Definitionen af biokul

Definitionen af biokul konsekvensrettes, som følge af ændringen af definitionen af organisk gødning, der blev indført ved ændring af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen i 2023, hvor "vegetabilsk eller animalsk oprindelse" blev ændret til "biologisk oprindelse". Det var en forglemmelse ved ændringen i 2023, at definitionen af biokul ikke blev tilrettet tilsvarende.

2.3 Udbringning af væskefraktion som ammoniakreducerende teknik

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering vil det være hensigtsmæssigt at tydeliggøre anvendelsesområdet for udbringning af væskefraktion som ammoniakreducerende teknik i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 7, stk. 1.

På denne baggrund foreslår Landbrugsstyrelsen, at der indsættes en ny bestemmelse som § 7, stk. 1, 2. pkt., hvoraf det fremgår, at for uafgasset separeret husdyrgødning fra kvæg og for afgasset separeret husdyrgødning fra alle dyretyper kan kravet også opfyldes ved udbringning af væskefraktion. Den eksisterende bestemmelse i § 7, stk. 1, 1. pkt., konsekvensrettes som følge heraf. Der er tale om en præcisering, der ikke ændrer ved det materielle indhold af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens krav til anvendelse af en ammoniakreducerende teknik.

2.4 Kvalificering af kravet om tilsætning af ureasehæmmer

§ 8, stk. 1, nr. 2 præciseres reglen for, at tilsætningen af ureasehæmmer skal ske efter producentens anbefalinger. Landbrugsstyrelsen finder, at det ikke er tilstrækkeligt sikkert i forhold til at opnå den i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen forudsatte effekt, at fastsættelse af dosering alene overlades til producenten af ureasehæmmeren. Det foreslås derfor, at opfyldelse af kravet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 8, stk. 1, ved tilsætning af ureasehæmmer kun kan ske ved brug af en CE-mærket ureasehæmmer.

Ved fastsættelse af krav om, at der skal anvendes CE-mærkede ureasehæmmere sikres, at produktet er mærket fyldestgørende til at landbruger kan anvende produktet på en måde, der sikrer effekten.

Forslaget om anvendelse af en CE-mærket ureasehæmmer indgik også i høringsversionen af udkastet til ændret gødningsanvendelsesbekendtgørelse for planperioden 2023/2024, men indgår ikke i den gældende bekendtgørelse. Som der er redegjort for i høringsmaterialet til gødningsanvendelsesbekendtgørelsen for planperioden 2023/2024, skyldes dette, at det tidsmæssigt ikke kunne nås henset til den obligatoriske status-quo-periode efter informationsproceduredirektivet på tre måneder. Landbrugsstyrelsen medtog imidlertid forslaget i høringen for i god tid at varsle det nye krav, således at producenterne af ureasehæmmere havde tid til at få CE-mærket deres ureasehæmmere forud for ikrafttrædelsen af kravet den 1. august 2024.

Procedurekravet i informationsproceduredirektivet blev gennemført i foråret/forsommeren 2023, og kravet om anvendelse af en CE-mærket ureasehæmmer, kan derfor udstedes.

På denne baggrund foreslår Landbrugsstyrelsen, at der som en ny bestemmelse som § 8, stk. 2, hvorefter den i stk. 1, nr. 2, nævnte ureasehæmmer skal være CE-mærket.

2.5 Øget læsbarhed af regel om fastsættelse af fosforloft

Bestemmelsen om i § 17, stk. 6, som omhandler fastsættelse af fosforloft, deles op i flere stykker for at gøre den mere læsbar.

2.6 Justering af dato for udtagning af jordbundsprøver

§ 19, stk. 2, indebærer en justering af tidspunktet for, hvornår jordbundsprøver til brug for beregning af det gennemsnitlige fosfortal skal udtages. Fremover skal jordprøverne udtages senest den 31. juli i den indeværende planperiode. Ændringen skyldes ønsket om at tilpasse reglen til jordbrugsvirksomhedernes drift af arealerne i den efterfølgende planperiode.

2.7 Afgrødekoder

Afgrødekoder for skove med fosfornormer er konsekvensrettet i § 20 som følge af ændrede afgrødekoder i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning.

2.8 Opdatering af oplande til søer med krav om skærpede fosforlofter

Det fremgår af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 17, stk. 2, at hvis jordbrugsvirksomheden har en andel af sine harmoniarealer i områder, der fremgår af bekendtgørelse om afgrænsning af oplande

til søer med krav om skærpede fosforlofter, skal samme andel af jordbrugsvirksomhedens samlede harmoniarealer anvendes i beregningen af den organiske gødnings fosforloft for virksomhedens producerede og modtagne organiske gødning. Videre fremgår det af bestemmelsen, at for denne andel af jordbrugsvirksomhedens producerede og modtagne mængder af organisk gødning fastsættes et fosforloft på 30 kg fosfor pr. ha, det såkaldte skærpede fosforloft.

Bekendtgørelse om afgrænsning af oplande til søer med krav om skærpede fosforlofter fastsætter de områder, hvor der i dag gælder et krav om skærpet fosforloft. Den gældende bekendtgørelse er baseret på kortgrundlaget fra vandområdeplanerne 2015-2021. Som følge af vedtagelsen af vandområdeplanerne 2021-2027 er der behov for at opdatere afgrænsningen af oplande til søer, hvor der er krav om skærpet fosforloft, til de gældende vandområdeplaner. Det betyder, at bekendtgørelse om afgrænsning af oplande til søer med krav om skærpede fosforlofter ændres.

Med opdateringen til datagrundlaget for vandområdeplanerne 2021-2027 er der ikke ændret ved de gældende kriterier for, hvilke søer der er omfattet af krav om skærpede fosforlofter. Der er altså alene tale om en konsekvensrettelse af bekendtgørelse om afgrænsning af oplande til søer med krav om skærpede fosforlofter, så de afgrænsede søer svarer til datagrundlaget for vandområdeplanerne 2021-2027.

Det opdaterede kort over oplande til søer med krav om skærpede fosforlofter kan ses i Landbrugsstyrelsens MiljøGIS¹. En opdateret udgave af bekendtgørelse om afgrænsning af oplande til søer med krav om skærpede fosforlofter vil blive udstedt samtidig med den nye udgave af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

Som følge af den stramning af de generelle fosforlofter fra planperioden 2025/2026, der følger af forståelsen med EU-Kommissionen, og som allerede fremgår af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, vil det skærpede fosforloft bortfalde. Det skyldes, at de generelle fosforlofter i alle tilfælde vil være lavere end fosforlofterne, der gælder i oplande med krav om skærpede fosforlofter.

3 Øvrige forhold

3.1 Agil erhvervsrettet regulering

Landbrugsstyrelsen har overvejet principperne for agil erhvervsrettet regulering og har vurderet, at de ikke er relevante for de konkrete ændringer til bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning. Erhvervsstyrelsens Område for bedre Regulering har ingen bemærkninger hertil.

3.2 Digitaliseringsklar lovgivning

Venstre, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har indgået aftale om digitaliseringsklar lovgivning. Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning giver mulighed for digital understøttelse. I forbindelse med de foreslåede ændringer indføres ikke nye metoder til digital indberetning.

3.3 Innovations- og iværksættertjek

De foreslåede ændringer til bekendtgørelsen har ikke betydning i forhold til innovations- og iværksættertjekket.

¹ Landbrugsstyrelsens MiljøGIS findes her: <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=lbst>

Erhvervsstyrelsens Område for bedre Regulering har i den forbindelse udtalt at: ”OBR vurderer kun relevansen af Innovations- og Iværksættertjekket i forhold til de ændringer, der er ved bekendtgørelsen, og vurderer at ændringerne ved bekendtgørelsen ikke er relevant for innovations- og iværksættertjekket”.

3.4 Forholdet til EU-reglerne

Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning indeholder bestemmelser, som gennemfører en række miljødirektiver, herunder Rådets direktiv 91/676/EØF om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget (nitratdirektivet). De foreslåede ændringer ændrer ikke på den hidtidige implementering. Der henvises til bekendtgørelsens fodnote.

Konditionalitet

Det følger af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 artikel 12 og bilag III, at nationale bestemmelser, der implementerer nitratdirektivets artikel 4 og 5, er omfattet af konditionalitet. Reglerne om konditionalitet finder anvendelse i forhold til landbrugere, der søger om visse typer af landbrugsstøtte (f.eks. grundbetaling). Manglende overholdelse af regler, der udgør konditionalitetskrav, kan føre til administrative sanktioner i form af bl.a. nedsættelse af landbrugsstøtten (konditionalitetssanktioner). Idet de foreslåede ændringer ikke påvirker den eksisterende direktivimplementering, er der ikke nye eller ændrede lovgivningsbestemte konditionalitetskrav.

Krydsoverensstemmelse

Det følger af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 artikel 93 og bilag II, at bestemmelser, der implementerer nitratdirektivets artikel 4 og 5, er omfattet af krydsoverensstemmelse. Nationale bestemmelser der implementerer nitratdirektivets artikel 4 og 5 er, udover at være omfattet af konditionalitet, således også omfattet af krydsoverensstemmelse. Reglerne om krydsoverensstemmelse (KO) finder fortsat anvendelse i forhold til landbrugere, der har et tilsagn under landdistriktsprogrammet 2007-2013 og/eller 11 2014-2022. Manglende overholdelse af bestemmelser, der udgør KO-krav, kan føre til administrative sanktioner i form af bl.a. støttenedsættelse (KO-sanktioner). Idet de foreslåede ændringer ikke påvirker den eksisterende direktivimplementering, er der ikke nye eller ændrede lovgivningsbestemte konditionalitetskrav.

3.5 Erhvervsøkonomisk konsekvensvurdering

De erhvervsøkonomiske konsekvenser ved udløb af kvægundtagelsen er opgjort til 47 millioner kr. årligt. Beregningen er baseret på øgede omkostninger til transport af husdyrgødning.

3.6 Konsekvensvurdering for miljø, natur og klima

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen udgør en plan eller et program efter miljøvurderingsloven. Landbrugsstyrelsen har vurderet, at der skal gennemføres en vurdering (screening) efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, af, om de mindre ændringer, der foreslås gennemført i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, kan få væsentlig indvirkning på miljøet, således at der skal gennemføres en miljøvurdering.

[Landbrugsstyrelsen er i gang med at gennemføre en screening i overensstemmelse med miljøvurderingslovens § 10. Udkast til screeningsafgørelse sendes i høring hos de berørte myndigheder samtidig med den offentlige høring af bekendtgørelsen. Den endelige screeningsafgørelse vil blive offentliggjort på høringsportalen.dk sammen med høringsnotat mv.]

De skærpede fosforlofter i oplande til visse søer omfattet af vandområdeplanerne trådte i kraft i 2018. De skærpede fosforlofter gælder i dag for oplande til søer omfattet af vandområdeplanerne 2015-2021,

hvor landbrugsarealet udgør 30 pct. eller mere af oplandsarealet. De skærpede fosforlofter blev miljøvurderet i forbindelse med indførelsen i 2018². Med opdateringen til datagrundlaget for vandområdeplanerne 2021-2027 er der ikke ændret ved de gældende kriterier, og modellen for udpegning af oplande med skærpede fosforlofter er således uændret. Der er altså alene tale om en konsekvensrettelse af bekendtgørelse om afgrænsning af oplande til søer med krav om skærpede fosforlofter som følge af overgangen til vandområdeplanerne 2021-2027 for at sikre, at de afgrænsede søer svarer til det opdaterede datagrundlag. Idet modellen er uændret, og da der alene er tale om en konsekvensændring, vurderes ændringen ikke omfattet af krav om screening eller miljøvurdering efter miljøvurderingsloven.

De overordnede miljømæssige konsekvenser af foreslåede ændringer af bekendtgørelsen er kort beskrevet neden for. Forslaget forventes overordnet set at fastholde eller forbedre miljøbeskyttelsen sammenlignet med niveauet i dag

Kvalificering af kravet om tilsætning af ureasehæmmer

Med forslaget om at opfyldelse af kravet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 8, stk. 1, ved tilsætning af ureasehæmmer kun kan ske ved brug af en CE-mærket ureasehæmmer, opnås der en højere grad af sikkerhed for, at der tilsættes den rette mængde til at opnå tilstrækkelig effekt.

Kunstgødning, som indeholder ureabaserede kvælstofforbindelser (amidkvælstof) uden ureasehæmmer, har en betydeligt højere fordampning af ammoniak til luften end andre kvælstofgødninger. Ved brug af ureasehæmmer sinkes omdannelsen fra urea til ammonium, således at gødningen når at trænge ned i jorden, inden den omdannes til ammonium. Herved begrænses tabet af ammoniak til luften.

I de gældende regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen er der ikke fastsat entydige krav til, hvilken mængde ureasehæmmer, der skal tilsættes gødningen, idet det fremgår, at tilsætningen af ureasehæmmer skal ske efter producentens anbefalinger. Forslaget om, at kravet kun kan opfyldes ved brug af en CE-mærket ureasehæmmer, indebærer, at produktet er mærket fyldestgørende til, at landbruger kan anvende produktet på en måde, der sikrer effekten.

Forslaget vurderes at gøre det mere klart, hvilken mængde ureasehæmmer der skal tilsættes kunstgødningen (eller i forvejen være tilsat af gødningsproducenten), så der opnås bedre sikkerhed for, at der anvendes rette niveau til opnåelse af tilstrækkelig effekt. Det vurderes, at producenternes anbefalinger i dag svarer til de krav til koncentrationen af tilsat ureasehæmmer, der gælder for CE-mærkede urea-gødninger, og som skal fremgå om blandingsforhold ved brug af CE-mærket ureasehæmmer. De foreslåede ændringer forventes derfor ikke at føre til ændringer i praksis, og ændringen af bekendtgørelsen vurderes derfor ikke at føre til væsentlig indvirkning på miljøet.

Opdatering af bekendtgørelse om afgrænsning af oplande til søer med krav om skærpede fosforlofter

Med opdateringen af afgrænsningen af oplande til søer med krav om skærpede fosforlofter, så afgrænsningen følger datagrundlaget for Vandområdeplanerne 2021-2027, bliver ca. 21 pct. af landbrugsarealet i Danmark indtil 1. august 2025 omfattet af krav om skærpede fosforlofter. Indtil nu, hvor afgrænsningen har fulgt Vandområdeplanerne 2015-2021, har oplandene med skærpede fosforlofter udgjort været ca. 22 pct. af landbrugsarealet.

² Miljøvurderingen fra 2018 af kravet om skærpede fosforlofter i visse oplande til søer omfattet af vandområdeplanerne er tilgængelig på Høringsportalen: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/61629>

Fra 1. august 2025 erstattes de skærpede fosforlofter af strammere generelle fosforlofter for de enkelte gødningstyper, der gælder i hele landet, hvorefter kravet om skærpede fosforlofter bortfalder.

Samlet set er arealet af oplande med krav om skærpet fosforloft på landsplan stort set uændret. Der sker dog små forskydninger, idet enkelte søer er gået ud af Vandområdeplanerne 2021-2027, og enkelte nye søer er kommet til. Der er desuden sket justeringer i oplandsafgræsningen af enkelte søer. De forskydninger, som forslaget indebærer, er efter Landbrugsstyrelsens vurdering ubetydelige, da fosforlofterne har nærmet sig hinanden og fra 2025 strammes yderligere. Ændringerne vurderes derfor ikke at føre til væsentlig virkning på miljøet.

3.7 Ikrafttrædelsesdato

Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning forventes at træde i kraft 1. august 2024.